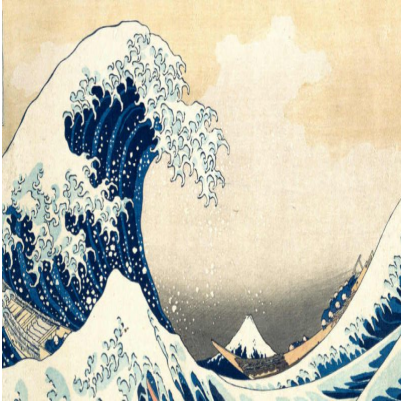

Hokusai • De Grote Golf•

Beschrijving

Katsushika Hokusai (1760-1849) was een zelfbenoemde oude man die tegen het einde van zijn leven gek was op schilderen•. Tijdens zijn leven gebruikte hij 30 verschillende pseudoniemen, verhuisde 93 keer en creëerde ongeveer 30.000 kunstwerken.

Tegenwoordig wordt hij herinnerd als een van de belangrijkste *ukiyo-e*-kunstenaars¹ in Japan, en de maker van de beroemde *Grote Golf bij Kanagawa* (ca. 1829-1833).

Dat schilderij is inmiddels een icoon geworden en komt op allerlei plekken bovendrijven.

Biografie

Hokusai werd geboren in 1760 in *Edo* (het huidige *Tokio*), *Japan*, en zijn oorspronkelijke naam was *Tokitaro*. Hij begon met tekenen toen hij vijf jaar oud was en werkte als klerk in een uitleenboekwinkel. Toen hij vijftien was, ging hij in de leer om houtsnedegraveur te worden.

Drie jaar later studeerde hij bij *ukiyo-e*-meester *Katsukawa Shunsho*. Hoe het hem gelukt is om leerling te worden van deze bekende kunstenaar is tot op heden niet bekend. Omdat hij het in artistiek opzicht niet eens was met zijn docent, moest hij in 1785 het atelier verlaten.

Massaproductie

Ukiyo-e was een Japanse kunststijl die houtblokken gebruikte om beelden en teksten af te drukken. Het begon in het begin van de 17e eeuw, toen kunstenaars het gebruikten om ontwerpen op zijde en papier na te bootsen. Al snel werd *ukiyo-e* een zeer populair medium voor massaproductie. Het werd ook een symbool van rijkdom.

Hokusai maakte hiervan gebruik. Zijn eerste publicaties waren prenten van acteurs in *kabuki*-theaters (waar *kabuki* een klassieke dansdramavoorstelling betekent). Hij bleef kunst maken van acteurs, vrouwen en historische figuren. Het was rond deze tijd dat hij ook trouwde met zijn eerste vrouw en de naam *Hokusai* zou aannemen.

Surimono

Hokusai bleef zijn vaardigheden aanscherpen en begon meer succes te behalen toen hij het *surimono*-kunstgenre² betrad. Deze stijl werd gedefinieerd door het maken van prenten voor speciale gelegenheden zoals nieuwjaar. Het was bedoeld voor degenen die persoonlijke, unieke uitnodigingen van hoge kwaliteit wilden doen.

Zijn gouden periode begon werkelijk na deze fase. In 1793 stierf zijn meester *Shunsho* en kort daarna stierf ook zijn vrouw. Hokusai bleef achter met een zoon en twee dochters. Vier jaar later trouwde hij met zijn tweede vrouw.

Hokusai werd bekend door grote tentoonstellingen van kunst in het openbaar. Hij maakte schilderijen van 2000 m² groot op festivals. Hij was een harde werker, werd heel vroeg wakker en bleef tot diep in de nacht werken.

Dochter Oi

In 1828 stierf Hokusai's tweede vrouw. Hokusai was 68 jaar oud, gedeeltelijk verlamd en boos over het feit dat zijn zoon een delinquent was, maar hij had zijn favoriete dochter, Oï, die bij hem woonde en jarenlang naast hem werkte.. Daarom besteedde hij tijd aan het onderwijzen van de kunst aan Oi. Hoewel haar talenten niet zo werden erkend als die van haar vader, is de anime-film *Miss Hokusai* (2015) een eerbetoon aan het verhaal van haar en haar vader.

Hokusai veranderde voortdurend en bleef elke keer verhuizen als zijn studio te vies werd. Ook veranderde hij regelmatig zijn artiestennaam. Hoewel dit in zijn tijd gebruikelijk was voor Japanse kunstenaars, bereikten ze vaak 30 veranderingen. Enkele van Hokusai's professionele namen zijn *Shunro*, *Souri*, *Kako* en *Taito*.

Tegen het einde van zijn leven was *Gakyo Rojin Manji* het pseudoniem om zijn grafsteen te sieren. Deze zin betekent "oude man die gek is op het schilderen", wat niet is waar hij vandaag de dag liefdevol aan herinnerd wordt.

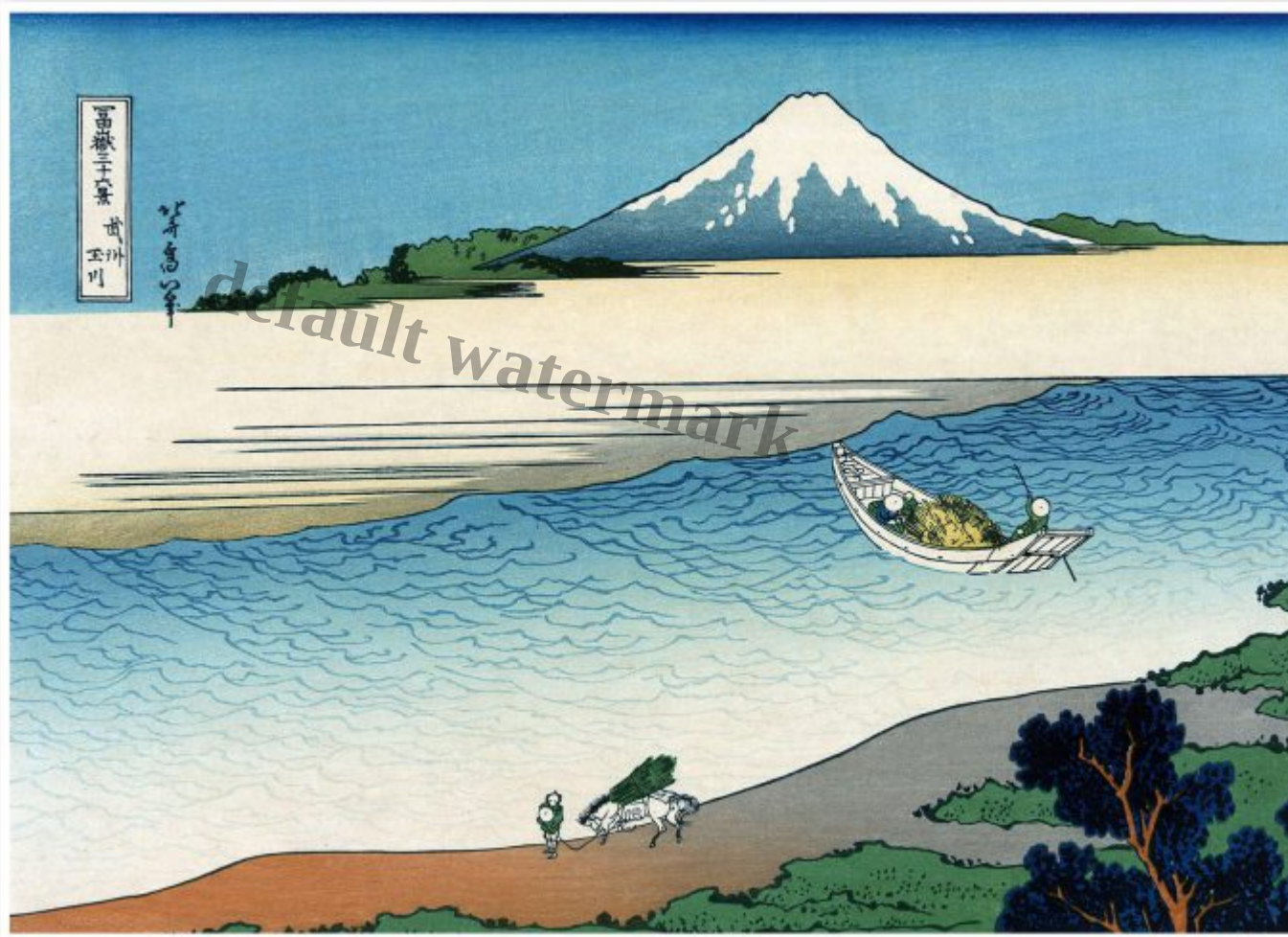
Zelfportret van de hoogbejaarde Hokusai

Fuji en de Grote Golf

Die gekke man maakte zijn beroemdste werk toen hij in de zeventig was. *De Grote Golf van Kanagawa* is een houten blokafdruk met de afbeelding van de berg *Fuji*, het populaire symbool van de Japanse ziel, aan de vooravond van een gigantische golf. De afdruk maakte deel uit van een serie genaamd 36 zichten op *Fuji*. De collectie werd uitgebreid tot 46 prenten omdat deze een veelgeprezen succes

kende. Hoewel de originele houtsnede versleten is, betekent het medium dat er verschillende afdrucken van zijn in de grote musea. Volgens het *British Museum* bestaan er nog steeds honderden originele drukken.

Hoewel De Grote Golf oorspronkelijk populair was in Japan, wordt hij gecrediteerd voor het inspireren van de impressionistische beweging in Parijs. Sommigen zeggen zelfs dat de beweging nooit zou hebben plaatsgevonden als de invloed van Hokusai niet naar het buitenland was gegaan.

Een ander zicht op Fuji door Hokusai

Pruisisch blauw

Japan voerde een isolationistisch beleid tot de jaren 1850, dat was net rond de tijd dat Hokusai stierf. Tijdens zijn leven was het contact van het land met buitenlanders enorm beperkt. Toch was het verzadigde blauw van De Grote Golf eigenlijk gemaakt van *Pruisisch blauw*³ pigment.

Sommige mensen geloven dat het Europese pigment een nieuwe betekenis aan de kunst gaf. Omdat Fuji de ziel van Japan vertegenwoordigt, beschouwen sommigen het werk als een symbool van Japan dat standvastig blijft in de golf van buitenlandse veranderingen en invloeden die komen en gaan.

Inspireert Europese kunst

Toen Hokusai stierf en Japan zijn grenzen opende, was De Grote Golf een van de eerste Japanse stukken die naar Europa ging. Daar inspireerde het *Vincent van Gogh*, *Claude Monet*, *Degas*, *Henri de Toulouse-Lautrec* en anderen.

Degas liet zich inspireren door de manier waarop Hokusai de menselijke vorm tekende, en Toulouse-Lautrec weerspiegelde zijn afbeeldingen van het gewone leven. Het is mogelijk dat Claude Monet werd geïnspireerd door Hokusai's bloemsierkunstwerken om zijn waterlelies te maken. Terwijl Japan trends uit het Westen overnam in een poging te moderniseren, nam Frankrijk ook inspiratie over van Japanse meesters.

Popcultuur

Tegenwoordig bereikt Hokusai's werk nog steeds mensen op elk continent. Zelfs degenen die niet geïnteresseerd zijn in kunst kunnen de stukken vaak herkennen. Hoewel De Grote Golf oorspronkelijk werd gedrukt op artikelen als zijde of papier, is het nu te zien op verschillende media, zoals sokken, telefoonhoesjes, boeken en andere media uit de popcultuur.

¹ **Ukiyo-e** (Japans: *うきよゑ*, *â??prenten van de vlietende wereldâ??*) is een vorm van houtsnede uit Japan, die sinds het midden van de 18e eeuw ook in Europa populair werd en een grote invloed had op de Europese kunstwereld van het fin de siècle.

De motieven worden vooral bepaald door de voorkeuren van de adel, zoals bekende kabuki-acteurs en no-dansers in hun bekendste rol, minnekozende paren die door een dienstmeid worden gadeslagen (Sugimura Jihei, tussen 1680 en 1697), en schonen in elegante kimono's. Daarnaast waren landschappen, met name die met de berg Fuji, een zeer geliefd onderwerp.

² **Surimono** betekent letterlijk *â??gedrukt dingâ??*. Het waren particulier verspreide houtsneden. De papieren en pigmenten die in Surimono werden gebruikt, waren de beste en de productie werd alleen bepaald door artistieke factoren. Ze hadden verzen en/of afbeeldingen.

³ **Pruisisch blauw** pigment werd ontdekt door de pigmentenmaker Johann Jacob Diesbach in Berlijn. Het jaar 1704 wordt traditioneel genoemd, maar contemporaine bronnen maken het waarschijnlijk dat Diesbach het pigment in feite in 1706 per ongeluk maakte. Dit gebeurde terwijl hij experimenteerde met het oxideren van ijzer en een pigment dat ossenbloed wordt genoemd. Daarom verwachtte hij dat de kleur rood zou worden.

Datum aangemaakt

2026/02/24